

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFTLITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

Verschijnt maandelijks, behalve in augustus

*Samengesteld door de Stichting voor
Economisch Onderzoek der Universiteit
van Amsterdam, redactie: Mevr. Dra. E.
Hijmans*

A. ACCOUNTANCY

II. HET ACCOUNTANTSBEROEP

Aspects of The Trend Towards Specialization

Gourlay, R. L. — De controlewerkzaamheden, de belastingadviezen en het bijhouden van de boekhouding voor kleine zaken vormen de belangrijkste onderdelen van de typische traditionele accountantspraktijk. Daarnaast bestaat echter bij de cliënten veelal behoefte aan voorlichting en advies met betrekking tot het zodanig opbouwen van de administratie dat deze voldoet aan de veranderende eisen welke door het bedrijf worden gesteld. Waar bijvoorbeeld een groeiend bedrijf overweegt om tot inschakeling van mechanische hulpmiddelen over te gaan, is het zaak dat de gehele administratie aan een kritisch onderzoek door een ter zake deskundige instantie wordt onderworpen en dat zo nodig een geheel nieuw systeem wordt opgebouwd. Adviezen op dit gebied liggen volgens de schrijver in beginsel zeker in de lijn van het accountantsberoep. Zij vereisen echter een vrij grote mate van kennis en ervaring op technologisch en administratief gebied; de opleiding tot accountant zonder meer is voor dit type van adviserende arbeid niet voldoende. Toch acht de schrijver het van groot belang dat de accountants zich hiertoe bekwamen, omdat zij door hun positie tegenover de cliënt en door de eisen van het beroep beter dan andere groepen in staat zijn, in de behoeften op dit terrein te voorzien.

A II - 1

The Chartered Accountant in Australia, 20 december 1957

E 635.451 : E 741.23

De ontwikkeling in de functie van de openbare accountant in Nederland

Jans, E. O. J. — Naar aanleiding van het artikel van de heer A. B. Frielink in het MAB van april 1957 gaat de schrijver van dit artikel o.m. in op de verhouding tussen de controlerende en de adviserende functie van de openbare accountant en op de daarmee samenhangende opleidingsvraagstukken. Gesteld wordt, dat beide functies onafscheidelijk met elkaar zijn verbonden. Voor beide functies is tevens deskundigheid op organisatiegebied vereist. Het wordt echter niet gewenst geacht, deze laatste zo ver op te voeren dat de accountant als actief organisator kan gaan optreden; hiermede zouden de grenzen van het arbeidsterrein van de accountant worden overschreden en zou een andere verantwoordelijkheid ontstaan. De functiecombinatie public accountant/organisatieadviseur brengt een bijzondere problematiek mede, waarvan de gevaren van collisie een belangrijk aspect vormen.

Vanuit deze opvattingen kritiseert de schrijver de voorstellen welke door de heer Frielink ten aanzien van de accountantsopleiding zijn gedaan. Vervolgens maakt hij enkele opmerkingen omtrent de door het N.I.V.A. georganiseerde opleiding. Deze opleiding dient volgens hem gericht te blijven op het vervullen van de integrale accountantsfunctie, terwijl het organisatorische aspect geaccentueerd zal moeten worden. Dit kan het best worden bereikt door na het vak „Bedrijfseconomie” een nieuw vak „Interne Organisatie” op te nemen waaronder dan een verdieping van de bij „Bedrijfseconomie” behandelde algemene beginselen zou worden gegeven en kennis omtrent organisatieprincipes, organisatie technieken en de zg. „menselijke factor” zou worden bijgebracht.

A II - 3

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde, februari 1958

E 635.451 : E 741.23

Generally Accepted Principles of Accounting

May, G. O. — In 1932 werd in de Verenigde Staten voor het eerst aanbevolen, de uitdrukking „algemeen aanvaarde beginselen van de accountantscontrole” in accountantsverklaringen te gebruiken. In dit artikel wordt nagegaan, hoe de ontwikkeling van het

accountantsberoep in de sedertdien verlopen 25 jaar is geweest en welke wenselijkheden voor verdere ontwikkeling kunnen worden gesteld.

De schrijver ziet een sterke noodzaak van verder wetenschappelijk onderzoek, niet uitsluitend door het Institute of Accountants, maar in ruimer en vooral goed gecoördineerd verband. Hij doet voorstellen voor het opbouwen van een afzonderlijk lichaam voor deze researcharbeid, waardoor scheppend en objectief denken kan worden bevorderd.

A II-4

The Journal of Accountancy, januari 1958

E 635.451 : E 741.23

IV. LEER VAN DE CONTROLE

Een ten behoeve van de administratieve controle ontworpen steekproefmethode

Cohen, H. — In Nederlandse accountantskringen heeft men altijd sceptisch gestaan tegenover de mogelijkheid dat de accountant de verantwoordelijkheid voor een op steekproefonderzoek berustende uitspraak kan dragen. De vele publikaties welke vooral in de Verenigde Staten hierover zijn verschenen en waarin deze mogelijkheid meestal wel wordt aanvaard, hebben daarin geen waarneembare verandering gebracht. De schrijver acht dit begrijpelijk en juist, omdat al deze auteurs weinig méér doen dan voor andere toepassingsgebieden ontworpen toetsings- en schattingsmethoden toepassen op het accountantswerk. Bovendien hebben zij zich dan nog veelal beperkt tot het simpelste model. Een en ander heeft tot gevolg dat het toepassen van dergelijke methoden voor de accountant weinig nut heeft omdat zij hem niet inlichten omtrent het bedrag van de nog mogelijke fouten.

Prof. P. de Wolff heeft in 1956 een model opgesteld dat speciaal is gericht op het ontwerpen van een steekproefmethode ten behoeve van de administratieve controle. Deze methode leidt tot een uitspraak omtrent het bedrag der fouten.

In het onderhavige artikel wordt een niet-mathematische uiteenzetting van de methode gegeven en worden enkele daarmede samenhangende vaktechnische kwesties behandeld, waarbij uitgegaan wordt van de positie van de publieke accountant. Voor het geval van een fraude-controle wordt een uitwerking van de toepassing der methode gegeven. De conclusie luidt echter, dat deze toepassing verschillende, deels principiële, bezwaren heeft.

Toepassing op andere controles in het kader van het accountantsonderzoek stuit op de moeilijkheid, dat hier „fouten” naar boven zowel als naar beneden kunnen voorkomen, zodat het begrip „fout” dan niet meer gedekt wordt door de definitie welke de Wolff daarvan geeft. Ook kunnen andere aspecten dan onjuistheden in bedragen van belang zijn; indien deze aspecten niet toegankelijk zijn voor steekproefonderzoek, dan moet toch een volledige controle plaatsvinden.

Mogelijk zijn er echter andere delen van het accountantsonderzoek die even goed op het model passen als de fraude-controle zonder dat toepassing der methode de in het artikel genoemde bezwaren oplevert. Elk voorstel dat erop gericht is het werk van de accountant te verminderen zonder zijn verantwoordelijkheid aan te tasten dient ernstig bestudeerd te worden, en daartoe kan een nieuwe steekproefmethode behoren.

A IV-2

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-huishoudkunde, januari 1958

E 741.23 : E 76

Techniques of Inventory Observation

Vallance, N. S. en W. P. Wallace — In de Verenigde Staten behoort sedert 1939 het aanwezig zijn van de accountant bij de inventarisatie der voorraden tot de „generally accepted auditing procedures”. De schrijver verwacht dat dit binnenkort ook in Canada het geval zal zijn. Hij motiveert deze eis en stelt dat het niet nodig is dat de accountant zelf inventariseert of de leiding van de inventarisatie op zich neemt; het gaat erom dat hij er bij is en daardoor kan waarnemen hoe het werk wordt gedaan.

Dit kan echter alleen indien de inventariserings-arbeid behoorlijk georganiseerd is. Het ligt dus voor de hand dat adviezen van de accountant met betrekking tot deze organisatie zowel voor de client als voor de accountant van betekenis zijn.

De schrijver gaat o.m. in op de verificatie van de opnamen door de accountant; deze dient te geschieden door het natellen van een representatieve steekproef uit de inventarisposten. Voorzover de accountant niet zelf kan tellen, wegens gebrek aan technische kennis e.d., zal hierbij hulp van een verantwoordelijk personeelslid nodig zijn.

De beoordeling van de effectiviteit van de interne controlemiddelen met betrekking tot de voorraden wordt in het kort behandeld. Van belang is ook dat ontvangsten en verzendingen om en nabij de balansdatum nauwkeurig zijn geregistreerd.

Tot slot wordt de controle bij permanence de inventaire behandeld, en wordt gesteld dat het waarnemen van de voorraadopname ook in dat geval veelal een rol speelt.

A IV-3

The Canadian Chartered Accountant, januari 1958

E 741.23 : E 753

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. Algemene bedrijfshuishoudkunde

IV. LEER VAN DE KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Afschrijvingen op duurzame produktiemiddelen in de fiscale winstfeer

Heer, D. W. de en D. A. M. Meelis — De nominalistische opvatting terzake van de winstbepaling kan, met name in Nederland, vrijwel als een overwonnen standpunt worden aangemerkt. Het in Nederland nog vigerende belastingsysteem, zoals dit met betrekking tot de belasting op de winst blijkt uit het „Besluit op de Inkomstenbelasting 1941”, is, althans in eerste aanleg, nominalistisch te noemen. Het voor de jaarlijkse winstbepaling geldende criterium van „goed koopmansgebruik” opent in principe de mogelijkheid van toepassing van moderne bedrijfseconomische inzichten; de beide overige criteria - nl. de bestendige gedragslijn en de binding van de jaar-afschrijvingen aan de werkelijke aanschaffingskosten - maken echter inbreuk op het beginsel van „goed koopmansgebruik”.

De schrijvers behandelen de jurisprudentie op dit terrein van de laatste tien jaar, en constateren dat in de ontwikkeling van het fiscale denken sprake is van een toenemende tendentie naar toepassing van bedrijfseconomische opvattingen op de fiscale winstbepaling.

Daar de techniek van het ijzeren-voorraadstelsel voor duurzame produktiemiddelen in het algemeen niet bruikbaar wordt bevonden, adviseren de schrijvers tot toepassing van de vervangingswaardegedachte door éénmaal per jaar de gemiddelde vervangingswaarde van de afschrijving per produktiemiddel te bepalen. Op de hiertoe nodige techniek wordt in het kort ingegaan; met behulp van indexcijfers kan een goede benadering worden bereikt.

Vervolgens wordt de vraag besproken wat moet gebeuren met de aldus ontstaande herwaarderingsquote, en wordt ingegaan op de praktische bezwaren die veelal worden geopperd tegen het loslaten van de „gulden-is-gulden-leer”.

Tot slot wordt geconstateerd dat alle gezaghebbende bedrijfseconomen van beide hier te lande voorkomende richtingen tegenwoordig ten aanzien van het hier behandelde vraagstuk dezelfde mening zijn toegedaan, zodat in onderlinge controversen tussen bedrijfseconomen geen grond voor de afwijzing van fiscale verbeteringen als hier worden voorgesteld, kan worden gevonden.

Ba IV-2e
E 136.322

De Naamloze Vennootschap, januari 1958

Theorie van de vervangingswaarde

Op de algemene vergadering van de Vereniging voor Belastingwetenschap welke op 25 januari 1958 te Amsterdam werd gehouden, vormde de theorie van de vervangingswaarde het onderwerp van bespreking, dat werd ingeleid door Prof. Dr. H. J. van der Schreeff en de heer J. Kooiman, belastingconsulent. Beide sprekers kwamen tot de conclusie, dat de vervangingswaardetheorie een principieel juist uitgangspunt biedt voor de vaststelling van het verteerbaar inkomen. Volgens de heer Kooiman is het in beginsel juist het fiscale begrip „goed koopmansgebruik” te interpreteren op basis van de bedrijfseconomie, omdat dit de wetenschap is die er zich mee bezighoudt normen vast te stellen voor de berekening van het inkomen. Dit is ook de opvatting van de Hoge Raad, zoals geformuleerd in het arrest van 8 mei 1957.

Ter bevordering van de fiscaalrechtelijke toepassing van de vervangingswaardetheorie kan de fiscale wetgever niet meer doen dan enige obstakels wegnemen, die met name gelegen zijn in de artikelen 8 en 10 van het Besluit Inkomstenbelasting. Daardoor zou de betekenis van het goede koopmansgebruik en daarmee van bedrijfseconomische opvattingen voor de jaarlijkse fiscale winstberekening toenemen. Het zou evenwel bezwaarlijk zijn wanneer gepoogd zou worden het begrip goed koopmansgebruik in wettelijke bepalingen te concretiseren.

Ba IV-2e
E 136.322

Keesing's Financieel Economische Berichten, januari 1958

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Volksaandelen

Horbach, Drs. G. J. M. — Voor „beginnende” bezitters komen volgens de schrijver in de huidige situatie zogenaamde „volksaandelen” wel in aanmerking als beleggingsobject. De tot nu toe gebruikelijke gang van zaken bracht mee dat werd begonnen met spaarbanksaldi, huis voor eigen bewoning, verzekeringen, hypotheken, obligaties enz.; eerst

in een veel later stadium werden aandelen genomen, vooral omdat men er niet toe wilde overgaan zijn spaargeld te beleggen in de risicodragende sfeer. De schrijver nu is van mening dat o.m. door het optreden van de beleggingsmaatschappijen, en mede in verband met de inflatoire ontwikkeling, een belegging in aandelen voor kleine bezitters thans bepaald aanvaardbaar moet worden geacht. Anderzijds zal het in de nabije toekomst noodzakelijk zijn dat nieuwe groepen van de bevolking hun besparingen in ondernemingen beleggen, daar de ontwikkeling van ons economisch leven belangrijke investeringen zal vereisen. Dan dienen echter wegen te worden geopend waarlangs deze groep van nieuwe beleggers de kapitaalmarkt kan betreden.

Aan de hand van de ontwikkeling t.a.v. de volksaandelen in Oostenrijk gaat de schrijver in op de mogelijkheden welke op dit terrein in Nederland liggen. Hij stelt dat er een volksbeleggingsmaatschappij zou moeten worden opgericht zodanig dat een of meer arbeidersorganisaties en een of meer bestaande beleggingsmaatschappijen in het oprichtingskapitaal participeren. Het zou dan mogelijk moeten zijn om door het sparen van zegels micro-aandeelhouder in deze volksbeleggingsmaatschappij te worden. Deze wijze van sparen heeft blijkens ervaringen o.a. in de kruideniersbranche in Nederland succes. Voorwaarden voor het welslagen van een dergelijke opzet acht de schrijver dat deze wordt gesteund door een goede reclame en dat de volksaandelen van f 50.— en f 100.— van de volksbeleggingsmaatschappij ter beurze verhandelbaar zijn.

Ba V-1
E 324.24

Economisch-Statistische Berichten, 8 januari 1958

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

De zelfbediening in levensmiddelen

Nieuwenhuizen, Drs. P. M. van — Onlangs verscheen een rapport van het Economisch Instituut voor de Middenstand en het Secretariaat van de Vereniging voor Zelfbedieningsbedrijven over „Bedrijfsvergelijkend onderzoek in een aantal zelfbedieningsbedrijven in levensmiddelen”. Aan de hand o.m. van de hierin vervatte gegevens en van materiaal uit het rapport van de Nederlandse Stichting voor Statistiek over „De distributie van levensmiddelen en de huisvrouw” wordt een overzicht gegeven van een aantal bedrijfs-economische aspecten welke relevant zijn voor zelfbedieningsbedrijven.

Na een kort overzicht van de ontwikkeling van deze vorm in Nederland en een aantal andere Europese landen en enkele opmerkingen over de houding welke de Nederlandse consument hiertegenover inneemt, wordt ingegaan op de kostenstructuur en de rentabiliteit van het zelfbedieningsbedrijf. Hierbij blijkt dat de rentabiliteit van de „grote” zelfbedieningszaken (met omzetten in 1955 van f 300.000 tot f 1.350.000) gunstiger is dan die van de groepen kleinere zaken van dit soort. Het valt voorts op dat de uitkomsten van deze kleinere zelfbedieningszaken weliswaar gunstiger zijn dan die van de diverse groepen van bedieningsbedrijven, doch dat het verschil met de groep der grootste bedieningsbedrijven slechts gering is. Nadere analyse aan de hand van de kengetallen leert, dat in vele der sinds kort gevestigde zelfbedieningszaken een zekere overcapaciteit (nog?) mede van invloed is op deze berekende bedrijfsresultaten.

Vervolgens maakt de schrijver enige opmerkingen over de gevolgen van de ontwikkeling der zelfbedieningsbedrijven voor andere vormen, met name in de kruideniersbranche. Hij constateert dat verzekering van de concurrentie en moeilijker vestiging van nieuwe kruideniersbedrijven van gemiddelde grootte het gevolg kunnen zijn. Er wordt op gewezen dat het grootfiliaalbedrijf kennelijk beter in staat is om tot zelfbediening te geraken dan zelfstandige kruideniersbedrijven. Een belangrijke factor in deze is de relatief grote kapitaalbehoefte bij het overschakelen op zelfbediening.

De conclusie luidt dat de gevolgen van de zelfbediening belangrijker zijn dan men op het eerste gezicht zou kunnen afleiden uit deze, opzichzelf allerminst revolutionaire, verandering in de wijze van verkoop.

B a VI - 9
E 635.344.21

Economisch-Statistische Berichten, 11 december 1957

The Personality of the Retail Store

Martineau, P. — Hoewel prijzen, kwaliteiten en andere zakelijke overwegingen uiteraard een rol spelen bij de keuze van een winkel door de consument, zijn er daarnaast andere, veel minder gemakkelijk grijpbare factoren die voor deze beslissing mede bepalend zijn. De koper of koopster vormt zich een beeld van de winkel als geheel en kiest die zaak waarvan de „persoonlijkheid” in zijn of haar ogen het best bij de eigen sociale en economische positie past. Het is dan ook zonder meer een vergissing, wanneer de leiding van een detailzaak meent zich te kunnen richten tot *alle* groepen van consumenten. De analyse van de afzet van diverse zaken naar groepen van bezoekers heeft uitgewezen dat geen

enkel bedrijf bij al deze groepen populair is. Het leren kennen van de „persoonlijkheid” welke het eigen bedrijf in de ogen van de consumenten heeft is dan ook een eerste vereiste voor een goed beleid. De schrijver noemt een aantal elementen die in het „persoonlijkheden”-beeld een rol spelen en illustreert deze met voorbeelden.

Ba VI-9

E 635.342.222

Harvard Business Review, januari-februari 1958

De mogelijkheden en de noodzaak van overleg in verband met de organisatie van het middelgrote en kleine bedrijf

Ginneken, I. R. K. H. van — Ten aanzien van het overleg binnen het kleine bedrijf kan worden opgemerkt, dat hier de „patriarchale” sfeer in stand wordt gehouden door de onmogelijkheid van specialisering. De afstand tussen leiding en uitvoering blijft daardoor te groot voor voldoende overleg. Iedereen kent iedereen en daardoor lijkt het bedrijfsgebeuren overzichtelijk, zodat men meent dat overleg niet noodzakelijk is. Voorts is het kleine bedrijf achter wat betreft de toepassing van organisatie-principes, terwijl de wetenschappelijke bedrijfsleiding zich niet met de organisatie in het kleine bedrijf heeft bemoeid.

Tegen deze achtergrond ziet de schrijver de problematiek van het overleg, waarbij hij de nadruk legt op de samenhang tussen overleg en organisatiestructuur. Naarmate de organisatie minder primitief wordt, speelt het overleg een rol van toenemende betekenis, zoals de schrijver met praktijkvoorbeelden illustreert.

Het geconstateerde tekort aan overleg in de kleinere bedrijven kan worden opgeheven door een complex van maatregelen. In de eerste plaats moet de organisatiestructuur aan de top worden verbeterd, o.m. door „gecombineerde specialisatie”. Hier ontstaat behoefte aan functionarissen met een opleiding voor dit werk, welke nog niet bestaat en door de schrijver wordt omschreven.

Voorts zal de communicatie moeten worden verbeterd, o.m. door bedrijfssignalering, introductie, informatieve bijeenkomsten, personeelscontacten via bladen e.d.

Een derde voorwaarde voor doeltreffend overleg is een duidelijke taakomschrijving. Een tenslotte is een voortdurende vorming en opleiding van zeer veel belang.

Ba VI-13

E 641.21

Economie, januari 1958

Technisch-commerciële afdelingen: functie en organisatie

Mulder, R. — De zorg voor de ontwerppolitic, die bepalend is voor de marktbenadering en de bruikbaarheid van het produkt, kan worden aangeduid als de technisch-commerciële functie in het bedrijf. Deze is in vergelijking tot andere functies veelal zeer weinig ontwikkeld. Of een bedrijf nu voor eigen risico op voorraad produceert dan wel een eigen ontwerp uitbrengt maar slechts op order fabriceert, de ontwerppolitic is van grote invloed op de marktpositie.

In dit artikel wordt ingegaan op deze technisch-commerciële functie en aangegeven welke organisatorische maatregelen voor de juiste ontplooiing daarvan nuttig kunnen zijn. De schrijver behandelt daartoe eerst de achtergronden van de ontwerppolitic, waarbij o.a. de dynamiek van de marktsituatie wordt geaccentueerd.

Vervolgens wordt aan de hand van een praktijkvoorbeeld een procedure aangegeven waarbij de technisch-commerciële functie in een 18-tal fasen wordt gesplitst; voor elk van deze fasen wordt dan vastgesteld wie daarbij dient te worden betrokken en op welke wijze.

Ba VI-15

E 642.354

Doelmatig Bedrijfsbeheer, januari 1958

Diagnosis of Management Problems

Watson, E. T. P. — Wanneer in een onderneming bijvoorbeeld de winsten dalen of de verkoop niet aan de verwachtingen beantwoordt, liggen de oorzaken meestal in het algemene bedrijfsbeleid. De keuze van het bedrijfsdoel, het juist projecteren van het apparaat van produktiemiddelen dat nodig is om dat doel nu en in de toekomst te bereiken, het kiezen, opleiden en inpassen van de juiste mensen en het opbouwen van een doelmatig en snel aanpasbaar beheersapparaat zijn essentieel voor een goede gang van zaken. Bovendien dienen deze dingen niet éénmaal plaats te vinden, doch moet de leiding zich doorlopend afvragen in hoeverre het beleid aan veranderde omstandigheden is aangepast. Een denkwijze waarbij van „afdelingen” wordt uitgegaan maakt een juiste diagnose onmogelijk; men gaat dan symptomen bestrijden inplaats van de werkelijke oorzaken van de geconstateerde moeilijkheden. De noodzaak en de techniek van een op gezette tijden herhaalde algemene diagnose van het bedrijfsbeleid worden in dit artikel aan de hand van praktijkvoorbeelden belicht en uitgewerkt.

Ba VI-16

E 643.0

Harvard Business Review, januari-februari 1958

The Case for Benevolent Autocracy

M c. M u r r y, R. N. — In dit artikel wordt erop gewezen dat „democratische leiding” en medezeggenschap van alle employés idealistische beginselen zijn, die in de meeste hedendaagse bedrijfshuishoudingen niet werkelijk kunnen worden gerealiseerd. Onder de employés zijn altijd onverschilligen, mensen die een hekel aan hun werk hebben, a-socialen en chronisch ontevreden. De meeste leidende figuren zijn ook niet werkelijk rijp voor het aanvaarden van medezeggenschap der employés, ook al menen zij te streven naar „bedrijfsdemocratie”. Vele mensen in lagere leidende posities zijn onzeker, afhankelijk van hun superieuren en niet in staat om in democratische zin leiding te geven; „groepsbeslissingen” hebben voorts dikwijls ernstige nadelen. De produktiviteit kan vaak door een autocratische leiding sterker worden opgevoerd dan door het streven naar „tevreden employés”, dat uiteraard als ideaal aantrekkelijker is. In de praktijk dient men zich volgens de schrijver te laten leiden door realistische overwegingen en niet door mooie toekomstidealën; een sterke maar vriendelijk ingestelde leiding bereikt de beste resultaten.

Ba VI-16
E 641.21

Harvard Business Review, januari-februari 1958

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVOORWAARDEN

Life in The Automatic Factory

W a l k e r, C. H. R. — Hier wordt aan de hand van praktijkervaringen in diverse industrieën nagegaan, welke gevolgen de voortschrijdende technische ontwikkeling en met name het laatste stadium daarvan heeft voor de menselijke arbeid. De verschuiving van handvaardigheid naar de psychische spanning van een voortdurend „opletten” is één van de gevolgen. Een ander is de veranderde houding van de werkers tegenover het produkt, waarvoor zij zich opnieuw, zij het anders dan bij de ambachtelijke voortbrenging, verantwoordelijk gaan voelen. Belangrijk zijn de wijzingen in het gehele „klimaat” en in de menselijke verhoudingen. De moeilijkste problemen liggen bij een geautomatiseerd bedrijf in de werkzaamheden welke (nog) niet volledig door machines kunnen worden overgenomen hoewel zij het karakter van een massaproductie hebben.

De beloningswijzen moeten in de nieuwe situatie ook anders zijn dan in een minder gemechaniseerd bedrijf. Individuele tarieven zijn minder bruikbaar, terwijl winstdelingsystemen, collectieve prestatiebeloningsstelsels e.d. beter aan de wensen van het personeel tegemoetkomen. De employés tonen na de eerste - soms vrij lange - periode van aanpassing een groeiende belangstelling voor de problemen van de bedrijfshuishouding en werken graag mee aan de oplossing ervan.

Promotievraagstukken vragen in toenemende mate de aandacht van de leiding.

Ba VII-1
E 512.12 : E 641.21

Harvard Business Review, januari-februari 1958

Work study, a facet of management accounting

B e a r d, F. G. — De toepassing van arbeids- en tijdstudiemethoden ook op de administratieve arbeid is volgens de schrijver zeer gewenst. In veel gevallen ligt deze toepassing op de weg van de accountant. De meeste accountants weten echter niet voldoende van deze technieken af en het uitbreiden van deze kennis wordt bemoeilijkt door de ingewikkeldheid en het „vakjargon” van de meeste publikaties over tijdstudie.

De schrijver geeft een korte schets van de bestaande techniek van tijd- en bewegingsstudies en kritiseert deze op enkele punten. Vervolgens wordt een betrekkelijk eenvoudig systeem beschreven dat is toegepast in een department van de Amerikaanse federale regering. Dit berust op het gebruik van statistische gegevens omtrent de totale tijden welke voor bepaalde bewerkingen nodig zijn geweest; een stophorloge wordt er niet bij gebruikt. De schrijver zet uiteen waarom hij een dergelijke methode beter geschikt acht voor normstelling ten aanzien van administratieve arbeid dan gedetailleerde tijdstudies met het stophorloge.

Ba VII-5
E 641.214.2

The Accountant, 1 februari 1958